

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

166. An pro expediendis dispensationibus recipere quis aliquid potest? Ex
part. 4. tract. 4. & Miscell. resolut. 84.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

De dispensationib. Resol. CLXVI. &c. 285

munerum gratuitorum, item solum prohibet accipere stipendium, quod animum iudicis corrumpet, quale non est illud, quod consuetudine datur.

6. Deinde illa clausula generalis non derogat privata consuetudini sufficienter praescripta, textualique ille in contrarium adductus solum loquitur de iudice delegato per litteras iustitiae ad licem inter partes agendam: qualis non est iste executor. Haec omnia Salas.

7. Sed non deferam hic apponere ea, quae circa praesentem quaestionem late observavit Pater Petrus de Marimon. disputat. 48. sect. 2. num. 6. ubi sic ait.

8. Dico primo, certum videri, si dictus officialis expedita omnino dispensatione, & finita delegatione munera recipere, non contrauenire huic clausulae, nec incurrere illius excommunicationem. Patet, quia cessat iam omnino rota prohibitionis causa, cum iam fuerit suo munere functus. Quod si spe dicti muneris, ac remunerationis post finitam dispensationem oblatus, moueretur iudex ad minus bene munus suum obendum, illicita illi esset talis muneris ac praemij receptio, & censuram incurreret; quia mens Pontificis in praedicta prohibitione est, ne Ordinarius muneribus excecatus non recte fungatur suo officio. Vnde si munus illud finita executione dandum, illum etiam execat, & corrumpit, manifeste contrauenit videtur praedictae clausulae, & censura ligati. Fimo hoc verbis vltimis rescripti dispensationis, sic dicentibus: *Mandamus, quatenus deposita per te omni spe cuiuscumque muneris, aut praemij etiam sponte oblatis, a quo te omnino abstinere debere monemus.* Vbi ponderanda est illa particula, *deposita omni spe.* Voluntas autem, quod si spreta monitione nostra, eiusmodi aliquid muneris, aut praemij occasione dicta dispensationis exigere, aut oblatum recipere, temere praesumeris, excommunicationis latae sententiae penam incurras: quae verba, si recte ponderentur, comprehendunt quoque munus acceptum finita dispensatione, si spe illius allectus officialis suum obicit ministerium.

9. Dico secundo, per talem clausulam non prohiberi officiali Commisario, laboris impensis in expedienda dispensatione stipendium aliquod, si illud sit iure, vel consuetudine debitum. In hoc conuenio cum Sanchez, ob rationem dictam num. 5. Ad do tamen, cum expeditio dispensationis communiter sit breuissima, & facillima, vix credi posse, vt iure aliquo, vel consuetudine sit pro ea obunda designatum stipendium aliquod. Nam iudici delegato, qualis est ipse Officialis in Ordine ad dispensationis executionem, prohibetur stipendium quod sit alicuius pondus, vel momenti.

10. Dico tertio, prohiberi officiali praedicto, minus aliquod, quod sit alicuius momenti, sub excommunicationis pena. Patet ex verbis clausulae adductae num. 5. Tum etiam, quia, vt constat ex *cap. citate, statutum*, iudici delegato, qualis est, in ea causa dispensationis ipse officialis, prohibetur aliquod recipere a partibus tanquam munus oblatum, etiam si in gratitudinis praemium sponte offeratur, aded vt teneatur ad restitutionem, non obstantem quavis partium remissione.

11. Dico vltimo, praedicto officiali non esse prohibendum accipere esculentum, vel poculentum mera liberalitate oblatum, quod paucis diebus consumitur.

12. Moueo primo, quia id permiffum est accipere iudici delegato, vt constat ex *cap. statutum, de rescriptis, in 6. Secundo*, eiusmodi esculenta, & poculentum solum exhiberi solent non ad corruppen-

dum iudicem, vt minus bene munus suum obeat, sed vt maiori diligentia, ac breuitate perficiat suam commissionem. Tertio, quia iam videtur vsus, & consuetudine receptum, vt in gratia animi significationem praedicta esculenta, & poculentum, exhibeantur ad conciliandam beneuolentiam, & similiter acceduntur ob eundem finem, & ne ea offerentes aegre ferant, & indigentur, si non recipiantur. Vnde infero in tali rescripti clausula solum prohiberi muneris, praesertim a manu, vt pecuniam, equum, torquem, annulum, & his similia; & ab his meritis dici, vt omnino abstineant. Et prohibitio cuiuscumque muneris, intelligenda est de hoc genere munerum a manu, quod solet esse maioris aestimationis, pretij, ac valoris apud homines. Huc usque Petrus. Sed aduersus eius doctrinam tenet, & adducit multas declarationes Cardinalium Garciae de Beneficentia, tom. 2. part. 8. cap. 1. numer. 108. & seq. omnino videndus.

RESOL. CLXVI.

An pro expediendis dispensationibus recipere quis aliquid possit? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 34.

§. 1. Negatiue respondendum est, & ita in sacra poenitentiarie literis haec verba semper apponuntur. *Gratis ubique*; verum hoc procedere putat Sanchez & Filhucius, quos citat & sequitur Homobon. de Bopis in exam. Eccles. part. 3. tract. 13. cap. 12. quast. 31. suppos. 4. quando munera exhibentur ante expeditionem, secus si peracta dispensatione aliquid gratitudinis gratia recipitur, quia in tali videtur cessare ratio prohibitionis. Imo non desinam hic adnotare Gutierrez de matrimon. cap. 128. num. 2. Homobonum ubi supra, & alios docere quod in supradictis verbis interdicti censetur ea tantum dona, quibus recipientis animus corrumpi potest, & a tramite iustitiae auelli; sed alij contrarium docent.

Sup. hoc in Res. praetertita, & in aliis eius primae annot.

RESOL. CLXVII.

An curialis, qui, vt facilius dispensationem impetret, mutat narrationis substantiam, incurrat excommunicationem? Ex part. 8. tr. 3. Ref. 68.

§. 1. Quoad hanc quaestionem, suppono tamen Pottel respons. moral. tom. 2. ca. 49. num. 6. validum esse rescriptum, quoad illam partem, in qua non contingit subreptio, etiam si Curialis, vel sollicitator scienter subreptionem in ea parte commiserint, in scio illo, in cuius fauorem rescriptum obtinetur, qui verum Curiali proposuerat. Ratio est, quia subreptio contingit solum in vna rescripti parte separabili ab alia, vt supponitur; tum quia impetrans non dicitur obtinere rescriptum per dolum, vel malitiam. Tum quia *cap. super literis*, decernatur, dum subreptio contingit, inualidum esse rescriptum in poenam peruersitatis ipsius impetrantis. Hic autem non adest culpa, seu peruersitas ipsius impetrantis, sed in sollicitatore; sollicitator autem graues poenas incurrit, vel meretur subreptionem committendo.

2. Sed difficultas est, an talis sollicitator incurrat censuram 3. affirmatiue respondet Henriquez l. 12. cap. 3. numer. 7. ubi sic ait: Curialis, sollicitator, aut scriptor, qui vt facilius dispensationem impetret, mutat substantiam narrationis, aut commissionis, manet

JUANAE
Omnia
O. III. IV. V
E. III